

Tanítási tervezet

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2022. április 25., 9:00-9:45

Iskola, osztály: gimnázium, 10. osztály

Iskola neve és címe: ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium (1088 Budapest, Trefort u. 8.)

Tanít: dr. Szugyczkyné Veres Ildikó

Témakör megnevezése: Európa földrajza

Tanítási egység (téma) címe: Az Alpok országai

Az óra (jellemző) típusa: új ismereteket szerző és feldolgozó óra, összefüggés-felismerést fejlesztő óra

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai: A tanóra során Svájcjal és Ausztriával ismerkednek meg a diákok. A tanítási óra célja a két ország bemutatása azok hasonló, illetve eltérő jellemzőinek feltárásával, a két ország ezen szempontok alapján történő elemzésével. Értelmezik és értékelik a társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítására alkalmas mutatók adatait, a társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségeit. Vizsgálják az eltérő adottságok, erőforrások szerepét a társadalmi-gazdasági fejlődésben.

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai: A két ország egyidejű elemzése lehetőséget biztosít a rendszerben, összefüggésekben való gondolkodás fejlesztésére, a közös jellemzők, illetve az eltérések felismerésén keresztül a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére.

A tanulók megismerik az országok jellemzésének módszerét. Az összehasonlítás abban az esetben célravezető, ha következtetések vonhatóak le, így az összehasonlítás szempontjainak kiválasztása is ezt a célt kell szolgálja.

Az egyes országok eltérő nemzetiségeinek megismerése, a bevándorló népek tekintetében az integrálásukat szolgáló tevékenységekbe való betekintés lehetőséget biztosít a szociális kompetenciák fejlesztésére is.

A két ország összehasonlítása teret biztosít a tanulók számára az Európai Unió integrációs folyamatok elemzésére is, hasonló adottságú országokként az integráció részeként, vagy éppen a szuverenitását őrző államként.

A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlításával, a különbségek felismerésével és elemzésével fejlődik a földrajzi problémák iránti érzékenység, illetve az azokra történő reflektálás képessége. Az eltérések okainak elemzése során fejlődik az értékelő gondolkodás.

2.3. A tanítási óra nevelési céljai: Nyitottság más országok természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek, illetve az ott élő nemzetiségek kultúrájának megismerésére. Reális, megalapozott Európa-tudat fejlesztése, az Európai Unió kínálta különböző integrációs szintek megismerése, ugyanakkor a szuverenitás és semlegesség lehetőségének vizsgálata, mindennapi példák segítségével. A híradásokban megtalálható regionális információkra történő objektív reflektálás képességének fejlesztése.

2.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új: örök semlegesség, tranzitforgalom, Zürich, Bern, Bécs, Linz, Salzburg, Graz, Burgenland
- megerősítendő: turizmus, GDP, GNI, gazdasági szektorok, telepítő tényező, működőtőke

b. Folyamatok:

- új: havasi pásztorkodás, istállózó állattenyésztés
- megerősítendő: Eurázsiai-hegységrendszer képződése, integráció, mezőgazdasági tevékenységek, ipari tevékenységek

- c. Összefüggések:
- új: kevés helyi nyersanyag -> kevés nyersanyagigényű, de nagy szaktudást igénylő iparágak fejlesztése, semlegesség -> magasszintű pénzügyi biztonság (bankrendszer)
 - megerősítendő: hasonló természeti adottságok, de eltérő történelmi jellemzőknek köszönhetően eltérő fejlődési területek
- d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek: Az országok fekvése (térkép), a domborzati, vízrajzi, éghajlati jellemzők, jelentősebb települések és térségek azonosítása. Társadalmi-gazdasági mutatók megismerése, elemzése, és következtetések megfogalmazása. Okoseszközök használata a páros és egyéni munka során.
- e. Fejlesztendő készségek, kompetenciák (mit, mivel?): digitális kompetenciák (okoseszköz használata), gondolkodási kompetenciák (értékelés és következtetések levonása), szociális kompetenciák fejlesztése (páros munka szabályainak elfogadása, kooperativitás), az egyéni felelősségvállalás erősítése (kollaborativitás), földrajzi gondolkodás készsége, analízis és a korábbi ismereteket szintetizáló attitűd.
- f. Főbb tanulói tevékenységek: beszélgetés, közös gondolkodás, elemzés, következtetések megfogalmazása, páros munka.

3. Szemléltető és munkaeszközök

Földrajz füzet, középiskolai atlasz (minden diák egyéni felszerelésének részeként)

Vetített térkép (a prezentáció részeként)

Prezentáció (ppt)

Számítógép, projektor, vetítő vászon

Páros és egyéni munkához: füzet, toll, okoseszköz (a produktum közös IKT felületre való feltöltéshez)

4. Felhasznált irodalom

Nemzeti alaptanterv (2020)

Kerettanterv (2020) – Középiskola-földrajz

Az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium földrajz helyi tanterve (<http://www.trefort.elte.hu/wp-content/uploads/2020/09/foldrajzhelyitanterv.pdf>)

Atlasz – Középiskolai földrajzi atlasz. Cartographia Tankönyvkiadó Kft. 2021

Földrajz 9-10. - Tankönyv II. kötet, Oktatási Hivatal, 2021

Földrajz 10. - Tankönyv, Eszterházy Károly Egyetem, 2018

Földrajz – A világ változó társadalmi-gazdasági képe. Mozaik Kiadó -Szeged, 2006

Probáld, F. (2000). Európa Regionális Földrajza, Budapest, ELTE Eötvös Kiadó

Makádi, M. (2020). A földrajztanítás módszertani alapjai 1-2., Budapest, ELTE TTK FFI Földrajz szakmódszertani csoport

5. Mellékletek jegyzéke

Prezentáció (ppt) elérhetősége:

<https://drive.google.com/drive/folders/188q4slveTz88LWHWoeVAInFYe5RUS8Oc?usp=sharing>

Az óra részletes felépítése

Idő (perc)	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
0-1	A gyerekek üdvözlése - Jelentés, adminisztráció	szervezés	kérdés/válasz	frontális osztálymunka	-
1-3	Ráhangelődést segítő egyéni munka - <i>Hagyj ki helyet a füzetedben a címnek!</i> - <i>Írj minél több szempontot, amelyek alapján összehasonlíthatunk két országot!</i> - <i>A feladatra egy percek van.</i>	előzetes ismeretek felidézése	feladatmegoldás	egyéni munka	füzet
3-5	A szempontok felsorolása - <i>Mindenki egy szempontot mond. A többiek kipipálják, ha náluk is szerepel. Amennyiben nem írtátok fel, abban az esetben egészítsétek ki a saját szempontjaitokat.</i>	rendszerezés	tanulói felsorolás	egyéni munka	füzet
5-6	A tanórán történő összehasonlítás szempontjainak bemutatása	rendszerezés	tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
6-7	Jelentésteremtés Az Alpok két országa: Svájc és Ausztria - <i>Felírhatjátok a mai óra témájának címét a korábban kihagyott helyre!</i> - <i>Soroljátok fel a szomszédos országokat!</i>	új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	Atlasz, ppt
7-8	Az országok fekvése - <i>Az atlaszokban található térképen keressétek meg az országokat!</i>	előzetes ismeretek felidézése	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	Atlasz, ppt
8-10	Természetföldrajzi jellemzők - <i>Melyek a legjelentősebb nagytípusú vizsgált országoknak?</i>	előzetes ismeretek felidézése	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	Atlasz, ppt
10-14	Terület, népesség - <i>A térkép alapján becsüljétek meg a két ország nagyságát, Magyarországhoz viszonyítva!</i> - <i>Mely következtetést tudjátok levonni a népsűrűség tekintetében a népesség és terület adatok alapján?</i>	következtetés levonása, új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	Atlasz, ppt

Idő (perc)	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
	- Mely következtetést tudjátok levonni a két ország népességének nyelvi eloszlását illetően?				
14-15	Települések - Mely jelentősebb településeket ismeritek?	előzetes ismeretek felidézése, új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	Atlasz, ppt
15-18	Történelmi múlt - semlegességi politika és integráció	új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
18-20	Páros munka - Soroljatok fel közös jellemzőket a két országot illetően! - Egy perccetek van a feladatra.	előzetes ismeretek felidézése	feladatmegoldás	páros munka	Atlasz, füzet, okoseszköz
20-22	A közös jellemzők felsorolása a páros munka eredményeként	rendszerezés	tanulói felsorolás	frontális osztálymunka	Atlasz, füzet, okoseszköz
22-26	Gazdasági mutatók - GDP, GNI diagrammok - Az adatok alapján hová helyeznétek el a világban a két országot?	új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
26-30	Mezőgazdaság - elsősorban állattenyésztés (mezőgazdasági tevékenység kb. 4/5-e) - elsősorban tejtermelésre épülő élelmiszeripar (sajt, csokoládé, tejpor) - Soroljatok fel ismert élelmiszeripari cégeket!	új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
30-34	Ipar - eltérő jellemzők párhuzamos ismertetése - Svájc ásványkincsekben szegény, így a nagy szaktudást igénylő iparágakat fejlesztette (óragyártás, gyógyszeripar, műszeripar) - Ausztria rendelkezik ásványi nyersanyagokkal (főként kősó és magnezit), így az alapanyaggyártás dominál (vaskohászat, fa-, papír- és cellulózipar, szerszámgép-, járműgyártás)	új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	Atlasz, ppt

Idő (perc)	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
	- Soroljatok fel az két ország iparához köthető, ismert termékeket!				
34-38	Szolgáltatások - egész éves turisztikai kínálat (rekreációs-, öko-, sí-, rendezvény-, konferenciaturizmus) - Hasonlítsd össze a két országba érkező turisták számát, és a turizmusból származó bevételeket! - Melyik ország kínálja drágábban a turisztikai szolgáltatásait?	új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
38-41	Szolgáltatások - Svájc mint pénzügyi szolgáltató - jelentős működőtőke befektetések - Hallottál már a svájci banktitokról? Mit jelenthet?	új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
41-43	Egyéni munka ¹ - Írj 3 földrajzi fogalmat a képről - Írj mindegyik fogalom elé egy melléknevet - Írj mindegyik fogalom után egy igét (cselekvés/történet)! - Töltsd fel a válaszaidat a Classroom-ba!	fogalomalkotás	vizsgálódás	egyéni munka	ppt
43-44	Reflexió – egyéni munka - Gondold át, hogy a két ország közül melyikben alapítanál céget? - A választásotokat legalább 3 érvel támasszátok alá! - Töltsétek fel az osztály földrajzos Classroom csoportjába!	ismeretek alkalmazása	feladatmegoldás	egyéni munka	ppt, füzet, okoseszköz, internet (Classroom)
44-45	Az óra lezárása	szóbeli reflexió	kérdés/válasz	frontális osztálymunka	

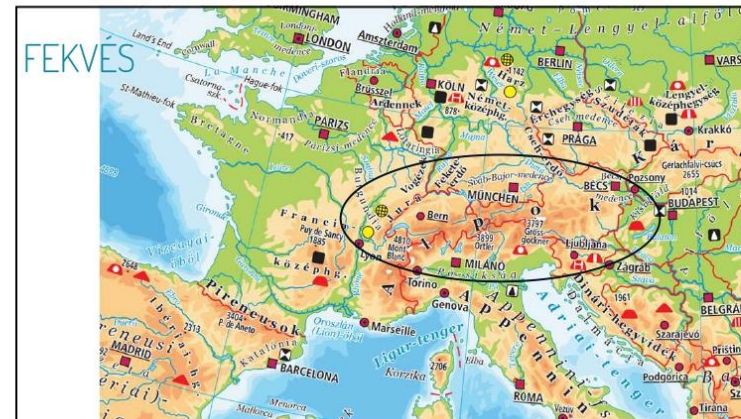
¹ Opcionális feladat

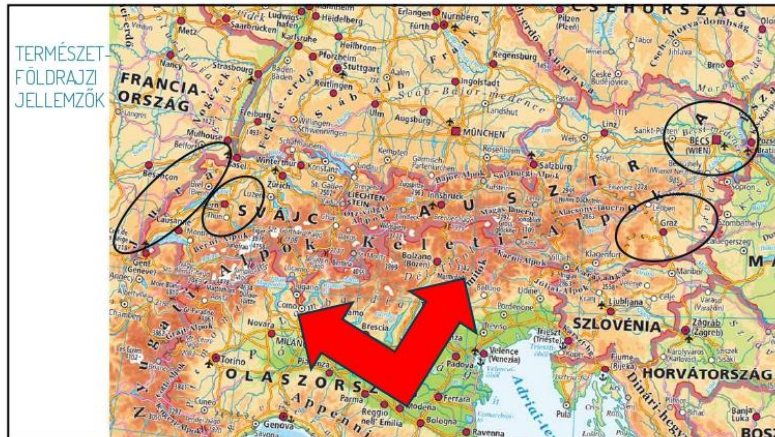
Írj minél több szempontot,
amelyek alapján
összehasonlíthatunk két
országot!

1perc

- ✓ Fekvés
- ✓ Természetföldrajzi jellemzők
- ✓ Terület
- ✓ Népesség
- ✓ Települések
- ✓ Történelmi múlt
- ✓ Gazdasági élet
 - gazdasági mutatók (GDP, GNI)
 - mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások
 - közlekedés
 - nemzetközi kapcsolatok

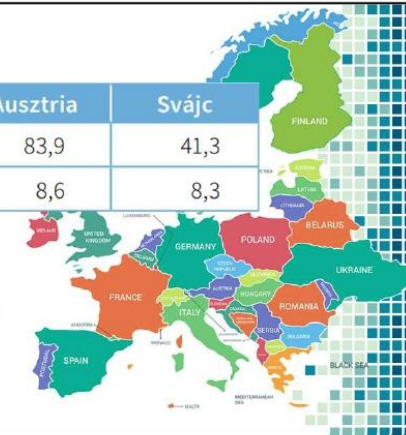

Terület, népesség

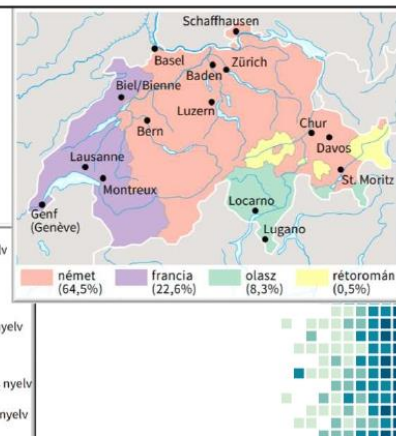
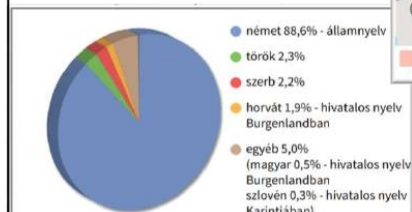
	Ausztria	Svájc
Terület (ezer km ²)	83,9	41,3
Népesség (millió fő)	8,6	8,3

Ausztria parlamentáris
szövetségi köztársaság

Svájci Államszövetség

Terület, népesség

Történelmi múlt

- Világháborúk
- 1955-től örök semlegesség, DE azóta ENSZ tagság
- 1995-ben EU csatlakozás
- 1999-ben eurózónához

- Semlegességi politika (16. sz.)
- 1815-től deklarált örök semlegesség
- 2002-től ENSZ tagság

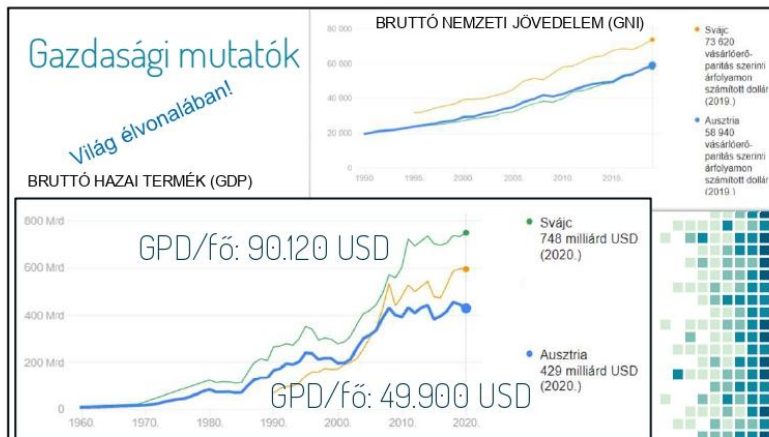
Gondolkodj párban!

Soroljatok fel közös jellemzőket a két országot illetően!

1perc

Mezőgazdaság

- Állattenyésztés (szarvasmarha)
- Havasi pásztorkodás
- Istállózó állattenyésztés

Élelmiszeripar

Sajt, tejszokoládé, tejpor

Ipar

Ásványkincsekben szegény
Nagy szaktudást igénylő iparágak

- Óragyártás (Jura vidéke)
- Gyógyszeripar (Basel)
- Műszeripar (Zürich)

Sokféle ásványkincs (kőő, magnezit)

Alapanyaggyártó ágazatok

- Vaskohászat (Linz)
- Fa-, papír-, cellulózipar (Graz)
- Szerszámgép-, járműgyártás (Bécs)

Szolgáltatások
Turizmus

Nyáron

Szolgáltatások
Turizmus

Télien

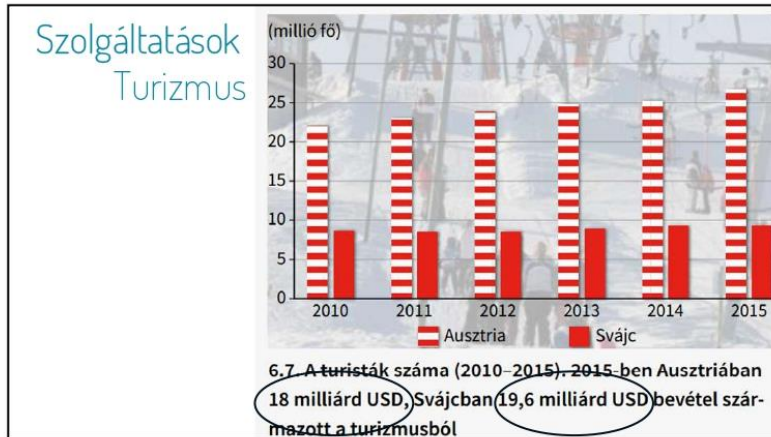
Szolgáltatások
Turizmus

Kulturális rendezvények

Konferenciaturizmus

Szolgáltatások
Pénzügyi szolgáltatások – jelentős bevételek

Zürcher Kantonalbank

UBS

SWISS BANK CORPORATION

BANKTITOK

A két ország közül melyikben alapítanátok céget?

- Milyen gazdasági szektorban tevékenykedik a cégetek?
- A választásotokat legalább 3 érvel támasszátok alá!

Töltsétek fel a Classroom-ba!